

FRANCESC PARCERISAS

LA PRIMAVERA
A PEQUÍN

UN DIETARI

BARCELONA 2013

QUADERNS CREMA

Publicat per
QUADERNS CREMA
Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906 - Fax. 934 147 107
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© 2013 by Francesc Parcerisas Vázquez
© d'aquesta edició, 2013 by Quaderns Crema, S.A.U.

Drets exclusius d'edició:
Quaderns Crema, S.A.U.

ISBN: 978-84-7727-542-8
DIPÒSIT LEGAL: B. 31 508-2012

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i rellegat*

PRIMERA EDICIÓ *gener de 2013*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

PRÒLEG

Al llarg de la vida he viatjat força però no em considero pas un viatger; certament, arribat a un punt avançat de la vida, no sóc un viatger a qui li agradi el viatge pel viatge, com a forma d'acumular nous coneixements, d'adquirir noves experiències. Aquestes pàgines no són, doncs, el dietari d'un viatge, sinó la constatació d'una breu estada a Pequín, al llarg d'un mes, el maig de l'any 2011, on vaig anar convidat per impartir uns seminaris a la Universitat d'Estudis Estrangers de Pequín. En el moment d'acceptar la invitació em va semblar que m'atreia més la idea de viure i conviure en un país del qual no sabia res, aturant-me simplement a mirar allò que la proximitat m'oferia, que no pas la idea de viatjar i veure paisatges meravellosos o visitar monuments aclaparadors. Això és el que les pàgines que segueixen pretenen reflectir: les anotacions d'un observador del dia a dia encuriolit per tot allò que és diferent, els apunts d'algué que se sent empetitit pel desconeixement monumental d'una cultura que, en molts punts, afronta el món de maneres prou diferents de les nostres.

No sóc un historiador, ni un orientalista, i encara menys un sinòleg, i no he volgut teoritzar sobre situacions i qüestions que desconec. Aquestes notes són un mosaic de les observacions quotidianes d'un foraster badoc que mira i que, de vegades, associa el que és nou en el present amb antics records personals. De fet, a partir de l'experiència que aquestes pàgines descriuen només m'hauria vist capaç de teoritzar sobre dos extrems: sobre la meua gran ignorància i sobre la curiositat que no va parar d'esperonar-me durant

tota la meva estada. Sóc de la mena de persones que pensen que el fet de plantejar-nos alguns interrogants vol dir que les coses van bé; crec que és bo relativitzar la vida i els coneixements que tinc, que és agradable saber que existeix una història, uns interessos, i unes emocions de milions de persones gestades a partir de pressupòsits que no tenen gaire res a veure amb els de la meva tradició cultural i familiar. Per tant, encara que escrit a Pequín, aquest no és ben bé un llibre sobre la Xina, sinó un llibre d'observacions i reflexions de qui es troba envoltat per una realitat nova i de qui contempla un món prou diferent d'aquell a què està acostumat.

Les entrades de dietari que constitueixen el moll de l'os del llibre són descripcions, curiositats o escenes que he anat trufant, a mesura que escrivia, amb una mostra de poemes xinesos i amb els somnis que, al llarg d'aquest temps, he estat capaç de recordar i de posar per escrit. Els poemes són un homenatge lliure—versions de versions, no pas traduccions en el sentit estricte—a una literatura tan antiga com enlluernadora, i voldria que servissin de contrapunt líric, en ocasions irònic i en algun cas lleugerament procaç, a les anotacions més prosaïques de les meves entrades del dia a dia.¹ Els somnis són, si de cas, un contrapunt simbòlic, ja que em va semblar que, transcrits de la manera més eixuta possible, podien complementar des de l'inconscient la mirada de qui durant un mes observava algunes de les facetes de la vida de Pequín; tots són somnis autèntics que vaig tenir durant les setmanes de redacció del dietari; vaig

¹ Les dues fonts que tenia a l'abast i de les quals provenen les meves versions són: Tony Barnstone i Chou Ping (editors), *The Anchor Book of Chinese Poetry*, Nova York, Anchor Books, 2005, i *300 Tang Poems*, University of Virginia Library, <http://etext.virginia.edu/chinese/frame.htm>.

fer l'esforç d'anotar-los encara que això impliqués, gairebé sempre, llevar-me a hores inversemblants, quan encara tenia enterbolidament fresca—com sol passar amb els somnis—la memòria del que havia somiat.

Vull deixar constància del meu reconeixement a la Facultat de Traducció i d'Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona, ja que va ser des del meu lloc a la UAB que vaig establir els contactes amb la Universitat d'Estudis Estrangers de Pequín i amb el degà de la seva Facultat de Filologia Espanyola i Portuguesa, el doctor Liu Jian. També vull expressar el meu agraïment al professor Chang Shiru; a la senyora Gao Bo, que fou la primera a suggerir la possibilitat del meu viatge, i a tots els professors i estudiants que em van ajudar o acompanyar, en especial a Valentín, Víctor, Gabriel, Carolina, Josefina, Isabel, Richard... i aquells que potser oblidó.

Aquest dietari és dedicat a Mireia Sopena, que n'ha compartit bona part de les experiències i ha vetllat perquè no l'abandonés al fons d'un calaix.

FRANCESC PARCERISAS
Pequín/Barcelona, maig-desembre 2011

LA PRIMAVERA A PEQUÍN UN DIETARI

La maleta negra duu una tanca metàl·lica amb la marca Diplomats; la bossa de paper, d'un groc llimona tan estrident que fa mal d'ulls, és de Massimo Dutti, Barcelona; la bossa de mà porta l'estampat de Vuitton, i la dona que seu entaforada al bell mig d'aquestes pertinences «de viatge» duu unes sandàlies plenes d'incrustacions de pedretes de colors—blau, turquesa, taronja, malva, gris, blanc—que fan que la primera cosa que em crida l'atenció no sigui la seva cara, o el seu capteniment en un espai públic—que, d'altra banda, no té absolutament res de diferent del dels milers de persones que circulen per aquesta terminal—, sinó els seus peus enjoiats. I el cert és que, quan m'hi fixo amb una mica més de deteniment, els seus peus no són pas res excepcional, perquè són uns peus normals, però desperten la curiositat del *voyeur* pel fet de no dur mitjons i d'anar mig embolcallats per uns leotards llargs i elàstics, com de gimnasta, que passen amb una trava menuda per sota la planta dels peus, deixant els dits i el taló a la vista i fent ressaltar els lluentons de pedretes de les sandàlies, que brillen amb l'espurneig somort d'uns ulls de gat.

La dona que observo és la meua veïna xinesa durant uns instants en aquesta sala enorme d'aeroport, des de la qual puc guaitar, a través dels finestrals descomunals, avions i camionetes, transports diversos dels serveis de les companyies d'aviació, autobusos de passatgers, remolcs de maletes i cisternes de combustible. El sol lluu amb una claror xafogosa i humida damunt les extensions asfaltades de les pistes i aquests peus grossos moblats per unes sandàlies

plenes de pedreria són una bona entrada al salt entre la ficció i la realitat que ara podré descobrir, ja que em fan pensar en un dels personatges femenins de *Família*, la novel·la de Ba Jin que tinc a la falda i que lleigeixo mentre espero per emprendre el viatge a Pequín.

A *Família* apareix descrita una joveneta que els altres protagonistes admiren i menyspreen perquè mostra uns peus petitíssims: és l'última noia de la seva nissaga que ha dut els peus embenats segons els cànons culturals de la vella Xina.

—Doncs si has decidit no casar-te, ¿per què deixes que la cinquena tia t'embeni els peus?

Shuzen no va saber què contestar. Callà i abaixà el cap, s'agafà els peus adolorits amb suavitat. Recordà que la mare li explicà que quan la tia gran va arribar a casa, acabada de casar, la gent es reia dels seus peus grossos i que, fins i tot, alguns de la família van anar a la seva habitació a aixecar-li les faldilles per mirar-los. Per boca de la seva mare és com va saber que tenir els peus grans era una desgràcia. Va aprendre que els peus petits portaven la felicitat, i va patir molt, va vessar moltes llàgrimes i va passar moltes nits sense dormir per fer dels seus peus aquella cosa informe. Però ¿quin era el fruit de tot allò? La mare els mostrava amb orgull a la gent, però eren motiu de burla per als joves de la seva edat. Els elogis que la seva mare predeia no havien arribat i, en canvi, sí que ho havien fet les burles i la compassió. Acabava de fer tretze anys i s'havia convertit en una víctima.²

El nou i el vell món xinesos es condensen simbòlicament en una imatge de principis del segle xx i el lligall dels peus que descriu la novel·la és, en la seva corporeïtat, el lligall

² Ba Jin, *Família*, traducció d'Eulàlia Jardí, Barcelona, Viena, 2011, pp. 168-169.

impossible amb un passat que s'esvaeix d'una manera imparable. Els peus de la dona xinesa que jo he estat espiant ara a l'aeroport de Barcelona, amb les sandàlies de pedreria i totes les bosses de les compres a les botigues de moda del *duty free*, m'han atret probablement pel seu simbolisme invers al del personatge de Ba Jin: la nuesa descarada dels peus alliberats al costat de les benes emmascaradores de la compra compulsiva, la ràpida substitució de la barbàrie inhumana del tenallament físic pel tenallament estult i adotzenat del consum occidental.

WANG WEI
El prat dels cérvols

Sembla que no hi hagi ningú a la muntanya buida...
i tanmateix em sembla sentir una veu
allà on el sol, penetrant en el bosquet,
m'enlluerna amb la llum que fa damunt la molsa verda.

Em ve al cap una imatge metafòrica: despertar d'un somni i estrènyer-me contra el caliu del cos que tinc al costat és com trobar una fusta on aferrar-me enmig d'un naufragi. No cal que el somni sigui angoixant, però el cos que agombola el desfici incontrolat de les imatges i de les escenes oníriques sempre és com el peu que, després de temptejar inútilment el fons del mar, es clava per fi, amb aparent seguretat, a la sorra de la platja. Rumiant-hi una mica més, també se m'acut que la realitat no sempre és una taula de salvació o bé que, com en els somnis preocupants que ens recorden que, de fet, ens despertàvem d'un somni dins un altre som-

ni, l'oceà d'allò que és desconegut—nosaltres som els primers desconeguts, i ho són tots els altres «jos» i tots els altres «tus»—és immens i inabastable, i que al capdavant és molt difícil destriar consciència i subconscient, realitat i percepció. Dono voltes a aquesta mena de pensaments sense arribar a engrescar-m'hi gaire, sense treure'n cap conclusió, però ara que, per primer cop en uns quants anys, tinc temps per a mi i per badar, decideixo fer un esforç i intentar escriure de la manera més asèptica possible els somnis que, d'ara endavant, sigui capaç de recordar durant aquestes setmanes de la meva estada a Pequín.

SOMNI Som una corrua de gent important que puja unes escales antigues, a l'aire lliure, com qui fa l'ascensió a una fortalesa. Plou amb una certa intensitat, el cel és cobert. Pel decorat i la gernació, l'escenari té el mateix aire d'algunes escenes a les pel·lícules d'*El Senyor dels Anells*. Jo pujo amb dues persones més, i duem tres paraigües oberts, grans, negres, que inclinem endavant per protegir-nos millor del xàfec. La pluja ens ha començat a xopar l'esquena. La persona que tinc a la meva esquerra és en Marià Villangómez, a qui procuro protegir de la pluja amb el meu paraigua, tot i que ell també en duu un. A l'esquerra de Don Mariano hi ha una altra persona que conec, jove, però que en el somni no té nom (¿pot ser el meu germà Jordi, o en Jordi Llavina?). Aquest lloc cap a on tots anem sí que té un nom concret: és Santa Engràcia (un poblet enfilat a la muntanya, damunt de Talarn, on jo vaig fer un campament del servei militar). Sense solució de continuïtat, el somni dona pas a un altre moment diferent: hi ha algun esdeveniment important i ens hi dirigim en cotxe per unes carreteres amb giragonses, una

mica costerudes, com les carreteres que van cap a Sort. Es preveu un trànsit molt intens. Hi ha dues rutes possibles i estan indicades, fins i tot amb rètols provisionals que assenyalen el temps de cua que caldrà fer per una banda o una altra. A diferents cruïlles provo de triar el camí més curt, però les tres vegades ens trobem amb el trànsit aturat i hem de fer marxa enrere i tirar pel camí alternatiu que era indicat i que ens permetrà fer més via. En Villangómez i jo xerrem amb tota normalitat d'aquests problemes del trànsit i dels col·lapses viaris. Anem amb el meu cotxe. Fa sol. Em sembla que ara no ens acompanya ningú més. Sensació de desconcert per tot aquest fer i desfer el camí, per estar enmig de tanta gent i d'un trànsit tan compacte; però és agradable conversar un altre cop amb Don Mariano.

MENG HAORAN

Pujada a la muntanya de l'Orquídia a la tardor

Al nord, en un cim al entre núvols blancs,
has trobat el teu refugi de pau;
i ara, mentre pujo aquesta muntanya per visitar-te,
el meu cor vola amunt com les oques salvatges.
Si el temps de tardor no fos tan clar, tan viu,
el capvespre callat podria semblar trist.
Miro avall cap al curs del riu,
veig els pagesos que tornen a casa,
estan asseguts a la sorra
mentre esperen per creuar amb la barca;
els arbres a l'horitzó semblen una renglera d'herbes
i al centre del riu un illot té forma de lluna.
Espero que vinguis a buscar-me amb una gerra de vi
i que celebrem plegats la Festa de la Muntanya.